

A Magyarországi Coach-Szervezetek Szövetségének álláspontja a Magyar Pszichológus Kamaráról szóló törvény tervezetével kapcsolatban

A Magyarországi Coach-Szervezetek Szövetsége (továbbiakban Coach Szövetség) – mint 11 hazai és nemzetközi coach-szervezet szövetsége – azzal a céllal jött létre 2011-ben, és azon dolgozik, hogy a tagszervezetei által képviselt coachok a szakmai és etikai szabályoknak maradéktalanul megfelelő, magas minőségű és eredményes munkát végezzenek ügyfeleik számára. Ehhez elengedhetetlenül szükséges, hogy a coach szakemberek olyan szabályozási környezetben dolgozhassanak, amely szakmailag korrekt, egyértelmű és átlátható. Ezért a Coach Szövetség elnöksége a téma hazai és külföldi szakértőinek véleményét kikérve és kiértékelve kialakította álláspontját a Magyar Pszichológus Kamaráról szóló törvény tervezetével kapcsolatban, különös tekintettel a 3.§ (1)-(2) bekezdéseinek vonatkozásában.

1. A törvénytervezet jelenlegi szövegezése szerint pszichológusi tevékenység lenne *minden* a 3. § (1) bekezdésében meghatározott tevékenység, azaz „*az emberi magatartás és mentális állapot felmérésének és kezelésének minden területe, az ehhez kapcsolódó alapdiszciplináris ismeretek és eljárások alkalmazása, valamint az adatok feldolgozása, értelmezése és őrzése, ha az nem esik a 3.§ (2) bekezdésében foglalt kivételi körbe*”, amelyet kizárólag (i) pszichológus mesterképzésen diplomát szerzett, (ii) pszichológus kamarai tag végezhetne.
2. Az előző pontban hivatkozott pszichológusi tevékenységnek minősülne tehát minden (a hazai egyetemek bölcsészettudományi vagy pszichológiai karain, jelenleg a pszichológia képzések kimeneti követelményeként meghatározott) tevékenység függetlenül attól, hogy az ekként definiált tevékenységcsoport egészét vagy részét (a) ki, (b) hol, (c) milyen célból, (d) hogyan és (e) kivel kapcsolatban végzi, valamint tekintet nélkül arra, hogy (f) milyen keretben, vagyis rendszeresen vagy esetileg, továbbá (g) ingyenesen vagy jövedelem elérésének céljából végzi.
3. A jelen tervezet hivatkozott normaszövege alapján, szigorú jogértelmezés szerint tiltott pszichológusi tevékenység lehetne a munkahelyi vezető, a HR munkatárs, a reklámszakember, a tréner, a szervezetfejlesztő, a lelki segély vonalakon dolgozó, a kiválasztási szakember, a művészetterapeuta, a szupervízor vagy a coach, de akár a szülő, a barát, a lelkész mindennapi vagy professzionális tevékenysége, interakciója is, ha az emberi magatartás és mentális állapot felmérése és kezelése közben (véletlenül vagy szándékosan) a pszichológiai intézetekben és karokon is oktatót alapdiszciplináris vagy módszertani elemet alkalmaz.
4. Megjegyezzük, hogy a pszichológia más tudományokhoz és szakmákhoz hasonlóan interdiszciplináris tudomány, ezért a pszichológiai képzések keretében – is – oktatót (az ember affektív és kognitív működésével, magatartásával, vagy éppen a konációval kapcsolatos stb.) ismeretek és kompetenciák közül számos jelenleg is tárgya más egyetemi-, főiskolai-, illetve egyéb képzéseknek is. Ezért ezen kompetenciák alkalmazására nem csak a pszichológusok rendelkeznek kvázi „felhatalmazással”. Ugyanakkor ezek túlnyomó részéről nem szólnak jogszabályok, így a tervezet 3.§ (2) bekezdése csak nagyon szűk kört venne ki egyértelműen a törvény személyi és tárgyi hatálya alól.
5. Az 1. pontban említett szabályozás elfogadása tehát azzal a minden bizonnyal szándékon túli – szükségtelen, ugyanakkor veszélyes és káros – hatással járna, hogy a jelenleg nem, vagy nem csak pszichológusok által végzett szakszerű, professzionális tevékenységek teljes körét a jövőben kizárólag pszichológusok végezhetnék, az ezen tevékenységeket jelenleg végzők pedig nem. Egy ilyen szabályozás indokolatlanul túlterjeszkedne a tervezet indoklásában

meghatározott célokon, alapvetően azért, mert az említett, különböző szintű, tematikájú és módszertanú specifikus képzettséget és gyakorlatot szerzett fejlesztő- és segítő szakmák gyakorlói nem „álpszichológusok”, nem végeznek sem „pszichológusi”, sem „pszichoterápiás” tevékenységet, ahogy arra sem utal semmi, hogy ne a legális gazdaságban dolgoznának.

6. A 3.§ (1) bekezdésének túlterjeszkedő meghatározása indokolás nélkül figyelmen kívül hagyja mind a hazai, mind a nemzetközi vonatkozó képzések és gyakorlat általánosan kialakult rendszerét és megközelítéseit, amely egyértelműen különbséget tesz a (i) tanácsadók, a (ii) pszichológusok és a (iii) terapeuták között. Megfelelő módszer-, vagy szakma-specifikus képzés, önismereti munka, szupervízió és gyakorlat nélkül sem Magyarországon, sem külföldön nem lehet az egyetemi mesterképzést végzett pszichológus pszihoterapeuta, (ahogy megítélésünk és a nemzetközileg általánosan követett gyakorlat szerint szervezetfejlesztő, pszichodráma vezető és coach sem), mint ahogy természetesen megfelelő képzés és gyakorlat nélkül például a coach vagy a szervezetfejlesztő sem működhet pszichológusként vagy pszihoterapeutaként.
7. A törvénytervezetnek az előző pontokban hivatkozott 3.§ (1) bekezdése a jelenlegi formájában való elfogadása esetén, az egyéb rendelkezésekben foglaltak összevetésével – a súlyos bírsággal fenyegetés és szankcionálhatóság miatt – a gazdaság és a magánélet számos területén eredményezne súlyos jogbizonytalanságot, illetve a fejlesztő-segítő szolgáltatásokkal való tömeges és gyors felhagyást, ennek minden tovaterjedő negatív gazdasági-, munkaerő-piaci és társadalmi hatásával.
8. Természetesen mind a fogyasztók védelme, mind a fejlesztő-segítő szakmákat végzők átlátható és korrekt működése érdekében szükség van megfelelő szabályozásra. 2011 őszén az Európai Unió befogadta a „Code of Conduct for Coaches and Mentors” (Szakmai Kódex Coachok és Mentorok számára) dokumentumot. Ezen szakmai és etikai keretrendszer alapján a coaching szakma felkerült az önszabályozási joggal rendelkező szakmák hivatalos EU adatbázisába. A Coach Szövetséget megalapító tagszervezetek 2011 novemberében aláírták a „Code of Conduct”-ra épülő Coach Szakmai Kódexet, ezzel létrejött egy önszabályozásra épülő szakmai és etikai követelményrendszer, azon irányelvek gyűjteménye, amelyek feladata biztosítani, hogy a coachok szakszerűen és etikusan járjanak el hivatásuk gyakorlása során.
9. Álláspontunk szerint az előző pontokban foglaltak és a tervezet indokolásában meghatározott célok elősegítése érdekében a szabályozás kidolgozása és bevezetése során fokozott figyelemmel kell lenni a vonatkozó hazai és nemzetközi normák szakmailag általánosan elfogadott céljaira, megoldásaira valamint koherenciájára éppúgy, mint a szabályozás várható hatásaira, valamint betarthatóságára is. Ezért a Magyarországi Coach-Szervezetek Szövetsége felajánlja együttműködését a Magyar Pszichológus Kamaráról szóló törvénytervezet problémásnak ítélt 3.§ (1)-(2) bekezdéseinek átdolgozása érdekében.

Budapest, 2016. március 9.

Magyarországi Coach-Szervezetek Szövetsége elnöksége